

Kuntalaisaloite Johan Henrik Revon muistomerkin siirtämisestä

Sivistyslautakunta 05.11.2024 § 85
340/07.02.02.00/2024

Valmistelija: vs. kulttuurisihteeri ja kirjastotoimenjohtaja

Sonkajärven kunnalle on tehty seuraava kuntalaisaloite Kuntalaisaloite.fi-palvelun kautta 27.6.2024:

“Esitän, että Sonkajärven kunta siirtää runonlaulaja Johan Henrik Revon (1759-12.2.1823) muistolaatan, joka on integroitu maakiveen ja sijaitsee pullomuseon vieressä. J. H. Repo on ainoa runonlaulaja Sonkajärveltä. Oli A. I. Arwidsonin parhaita runonlaulajia. Häneltä tallennettiin 28 eri runolaulua yliopistotasoisiiin kirjoituksiin.

Oikeampi paikka on vanhan virastotalon tontilla, kulmittain hautausmaan kanssa. Tämä siksi, että nykyinen sijainti jättää sen ulos näkyvyydestä sekä mm. opastettujen hautausmaakerrosten ja muiden muistomerkkien esittelystä. Uudella paikalla se linkittyisi hyvin opastuksiin sekä sukuhistoriaan.

Lisäksi pullomuseon satunnaiset aukioloajat eivät tuo lisäarvoa muistomerkillle.”

Taustaa

Kansanrunoilija, runonlaulaja Johan Henrik Revon muistomerkki on paljastettu 28.7.1985 kotiseututalolla pidetyn kotiseutujuhlan yhteydessä. Aloitteen muistomerkin pystyttämistä on tehnyt Savon kielen seura, joka on lähestynyt kirjeitse Sonkajärven kunnanhallitusta 15.3.1983 ja tehnyt aloitteen muistomerkin pystyttämistä “vänninmäkeläisen kansanrunouden taitajalle Johan Henrik Revolle”. Kunnanhallitus on 3.1.1984 hyväksynyt kulttuurilautakunnan tekemän ehdotuksen, että Johan Henrik Revolle pystytetään luonnonkivistä tehty muistomerkki, joka paljastetaan vuonna 1985, jolloin tulee kuluneeksi 150 vuotta Kalevalan ensimmäisen painoksen ilmestymisestä. Muistomerkkihanketta varten, merkin paikkaa ja olemusta suunnittelemaan, on nimetty muistomerkkitoimikunta ja vuoden 1985 talousarvioon on varattu tarkoitusta varten 5 000 markan määräraha. Muistomerkkitoimikunnan ehdotuksen mukaisesti muistomerkki on sijoitettu kotiseututalon alueelle.

Museoalue edustaa sonkajärveläistä kulttuuriperintöä

Kotiseututalon museoalue muistomerkkeineen ja rakennuksineen edustaa sonkajärveläistä kulttuuriperintöä esittelemällä paikallishistoriaa ja talonpoikaista elintapaa. Kulttuuriperintö koostuu sekä aineellisesta että aineettomasta perinnöstä; rakennukset ja muistomerkit ovat aineellista ja Johan Henrik Revon edustama runonlauluperinne osa alueemme aineetonta kulttuuriperintöä. Runonlaulaja Johan Henrik Revon muistomerkki kuuluu kotiseututalon museoalueen kokonaisuuteen osana 1700–1800-luvun talonpoikaiskulttuuria.

Paikallismuseotyön tehtävä on kanavoida ihmisten kiinnostusta sekä aktiivisuutta yhteisen kulttuuriperintömme sekä kulttuuriympäristöjen säilyttämisen puolesta, toimia niin oppimisympäristöinä, palveluntarjoajina, matkailukohteina kuin areenoina osallistumiselle. Muistokivi on sijoitettu kotiseututalolle juuri siksi, että sen hankkiminen jo itsessään on ollut osa tätä paikallismuseon perustehtävän toteuttamista, kotiseututyötä.

Kulttuuritoimen tavoitteena on kehittää kotiseututalon museoalueen toimintaa paikallismuseotyön perustehtävän mukaisesti juuri siihen suuntaan, että se yhdistäisi enemmän kotiseututyöstä kiinnostuneita tahoja ja ihmisiä, sekä niin, että museo tarjoaisi enemmän mahdollisuuksia myös oppimisympäristönä. Toiminnan kehittämiseen tullaan hakemaan hankerahoitusta.

Kuntalaisaloitteen ehdotus Johan Henrik Revon muistomerkin siirtämisestä liittyy opastettuihin hautausmaakerroksiin ja muiden muistomerkkien esittelykerroksiin, joita on toteutettu kesällä 2024. Hautausmaa- ja muistomerkkikerrokset ovat ansiokas esimerkki kansalaistoiminnasta ja vapaaehtoistyöstä, joka välittää tärkeää kulttuuriperintöömme ja historiaamme liittyvää tietoa. Ne tavoittivat suuren määrän (n. 200) ihmisiä. Muistomerkin siirtämiseen tällainen suhteellisen lyhytaikainen vapaaehtoistoiminta ei kuitenkaan riitä perusteeksi. Lisäksi ehdotettu, uusi paikka Rutakontien varressa on juuri nyt keskeneräinen/vasta rakenteilla, eikä tule myöhemminkään sisältämään talonpoikaishistoriallista ympäristöä, jossa runonlauluperinne on aikoinaan syntynyt ja elänyt. Muistomerkkikerroksen ulottaminen myös kotiseututalon pihalle on mahdollista; muistomerkin etäisyys kirkolta on n. 200 m, joten se olisi välimatkan puolesta toteutettavissa.

Päätösesitys

Kirjastotoimenjohtaja:
Kotiseututalon museoalue muistomerkkeineen ja rakennuksineen edustaa sonkajärveläistä kulttuuriperintöä esittelemällä paikallishistoriaa ja talonpoikaista elintapaa. Johan Henrik Revon muistomerkki, joka muodostuu luonnonkivijärkäleestä ja muistolaatasta, on osa kotiseututalon museoaluetta ja siten osa museaalista kokonaisuutta, jota ei ole syytä hajottaa. Aloite ei anna aiheutta toimenpiteisiin.

Päätös

Sivistyslautakunta:
Sivistyslautakunta yksimielisesti hyväksyi päätösesityksen.
